

Posudek bakalářské/diplomové práce

Název práce: *Vybrané pohádky 19. století a současnosti a jejich syntaktická analýza*

Jméno a příjmení autorky práce: *Karolína Soukupová*

St. program, st. obor: *M7506 – Učitelství pro základní školy, Učitelství pro 2. stupeň ZŠ – německý jazyk a literatura, Učitelství pro 2. stupeň ZŠ – anglický jazyk a literatura*

Vedoucí bakalářské práce: *PhDr. Helena Dědičová, Ph.D.*

Oponent bakalářské práce: *PhDr. Petra Besedová, Ph.D.*

Hlavní kritéria hodnocení práce	hodnocení min. 1 bod, max. 10 bodů
1. Stanovení cíle práce, logická stavba a členění práce	8
2. Obsahová úroveň vypracování teoretické části	7
3. Obsahová úroveň vypracování praktické/didaktické části	7
4. Adekvátnost zvolených metod a způsob jejich užití	7
5. Formální úprava a náležitosti práce	9
6. Jazyková a terminologická úroveň	8
7. Práce s literaturou, citace, seznam literatury	8
8. Vlastní přínos studenta	7
9. Dosažení stanoveného cíle práce	7
10. Úroveň vypracování abstraktu	9
Body	77

Diplomová práce studentky Karolíny Soukupové se zabývá velice zajímavou komparací syntaktické stavby vybraných pohádek z 19. století a ze současnosti. K práci mám několik poznámek a připomínek, z nichž některé jsou závažnějšího charakteru, avšak nesnižují celkovou úroveň práce. Doufám, že studentka tyto poznámky a připomínky uvede při obhajobě na pravou míru.

Dílicí připomínky a náměty:

Ad 1) Práce studentky Soukupové je logicky vystavěna, v úvodní části je načrtnuto téma práce a hlavní cíl práce. Práce má svoji logiku – v teoretické rovině práce se studentka věnuje problematice pohádky, včetně stručného životopisu vybraných autorů a popisu

vybraných pohádek. Druhá část práce je vedena v rovině praktické, kde nejprve studentka klasifikuje a charakterizuje vybrané druhy vět. Ve zkratce zde popisuje i zvolenou výzkumnou metodu.

- Na s. 12 se ptáte, jak se změnily věty. Nebylo by lepší se ptát i proč?

Z pohledu logické výstavby práce, práce odpovídá předpisům kladeným na závěrečné práce na KNJL PdF UHK.

Ad 2) Obsahová úroveň teoretické části práce je na průměrné úrovni. V práci postrádám pregnantní definici pohádky (Zábavný, zpravidla prozaický žánr folklorního původu s fantastickým příběhem (Mocná, Peterka, 2004:472). Dále není zcela jasně zřejmý rozdíl mezi lidovou a autorskou pohádkou. Studentka jasně nepostihla rozdíl mezi pohádkou a pověstí, kdy se domnívá, že biblický příběh o Šalamounovi (s. 14) je zařazován mezi pohádky.

- Popište rozdíly mezi autorskou a lidovou pohádkou a mezi pohádkou a pověstí.
- Na s. 13 odkazujete na formu slova „Mär“, můžete tento pojem objasnit?

V kap. 2.1 postrádám precizní definici žánru pohádka. Autorka občas uvádí vágní a nepodložené informace, např.: „... zuerst wurden die M. eher negativ angesehen?“ definujte slovo zuerst; „Im Gegensatz zu anderen Ländern wurden Märchen in der deutschen Sprache als eine konkrete Gattung behandelt.“ Jaké konkrétní země máte na mysli a o jakém období se bavíme?; „Eine der wichtigsten und schwierigsten Aufgaben der Erziehung ist es, für Kinder einen Sinn im Leben zu finden.“ To je poměrně silně řečeno. Myslíte si, že každý dospělý jedinec zná smysl života. Jak se dívá na smysl života např. filozofický směr fenomenologie? Můžete sama pro sebe říct, co je pro Vás smyslem života?

V souvislosti s tím, bych autorce doporučila více se zabývat původem, vznikem, a především rozdílnostmi mezi lidovou a uměleckou pohádkou. Doporučená literatura (K.E.Maier, D.Mocná/J.Peterka apod.)

Kap. 2.2 a 2.3 popisují velice zdařile životopisy vybraných autorů pohádek (pouze bych doporučila autorce uvádět vždy u autorů jejich životopisná data, aby nedocházelo k záměně) 19. století a vybraných dále pak analyzovaných pohádek. U bratří Grimmů je precizně popsán jejich život, chybí mi zde alespoň zmínka o jejich vlivu na lingvistiku a určitě by stálo za to, říci, že právě jejich kniha pohádek je nejpřekládanější německou knihou všech dob. U Hauffova díla Das Wirtshaus im Spessart bych doporučila zmínit jeho filmové zpracování. Na s. 22 – zmiňujete zde, že „Im 19. Jahrhundert feierte das Märchen den ersten großen Erfolg...“,

- Můžete vysvětlit proč tomu bylo právě na přelomu 18. a 19. století? Pro jaké literární období je žánr pohádky typický a proč?

Kap. 2.3 popisuje velice zdařile 3 vybrané pohádky. Zde by mne zajímalo, na základě čeho, jakých aspektů, byly tyto pohádky vybrány. Autorka dává dohromady pohádku

lidovou (Aschenputtel), u které, jak je známo, existuje celá řada jejích variant, s pohádkou uměleckou, autorskou (Das Märchen Die Geschichte von dem kleinen Muck).

- Zde by mě zajímalo, na základě čeho, jakých aspektů, byly tyto pohádky vybrány?

Ad 3) Obsahová úroveň praktické části práce má své logické členění a svým obsahem se věnuje syntaktické analýze tří vybraných německých pohádek 19. století a tří pohádek současných autorů. V této části práce jsou velice pěkně popsány typy vět. I přesto mám k této části práce následující připomínky a otázky.

S. 35 – Poměrně silně řečená věta: „Auch weil die Menschen immer schlechter lesen, erstand die Tendenz die Sprache zu vereinfachen.“ Na základě, jakých výzkumů máte toto tvrzení podloženo? Internetový odkaz, který uvádíte, je z komerčního časopisu.

- Zajímalo by mě za základě čeho, posuzujeme syntaktickou jednoduchost či složitost? Není nutné se i v tomto případě dívat na společnost a její možnosti v dané historické etapě?

Na s. 52 píšete, že „Die Handlung in den modernen Märchen hat auch größere geschichtliche Ereignisse.“ Domnívám se, že si tímto si protiřečíte s předchozím. Jestliže moderní pohádky mají objemnější dějovou linii, vyžaduje to po čtenáři jistou čtenářskou zkušenost. Nejsem toho názoru, že lidé čtou hůře, a tím se jazyk zjednodušuje.

Na s. 37 mluvíte o jiných lingvistech „Andere Linguisten sprechen noch über Rhetorische Fragen oder Gegenfragen“, přesto je zde citován pouze Duden.

- Můžete uvést další lingvisty, kteří mluví např. o rétorických otázkách?

U analyzovaných pohádek uvádíte počet znaků, který ovšem chybí u pohádky Die Geschichte von dem kleinen Muck (s. 41) a dále pak jste stanovila max. počet znaků na 3500, proč tedy pohádky Das Märchen vom Schlaraffenland (3563), Das Märchen vom Schlaraffenland (3536), Ensel und Krete (3515) překračují Vámi stanovený limit?

Kapitola 3.6 je zaměřena na analýzu vybraných pohádek, zde by mě zajímalo, zda autorka opravdu analyzovala knihu bratří Grimmů z roku 1812, dále pak také knihu L. Bechsteina a W. Hauffa? Jednak tyto knihy nejsou uvedeny v seznamu literatury a jednak se nedomnívám, že autorka reálně analyzovala knihy z jejich prvního vydání, tj. originály.

- Neanalyzovala jste náhodou nějaký přepis z pozdějších let?

Ve výzkumu, resp. praktických částech odborných prací není zvykem začínat kapitolu tabulkou nebo grafem, bylo by vhodnější začínat vždy nějakým textem.

Dále pak postrádám komentáře, případně nějaké konsekvence, co ze zjištěného vyplývá – např. s. 46 ..., ist es überraschend, dass sie so wenige Satzarten beinhalten und dass die Aussagesätze solch ein Übergewicht haben. – Zde se nabízí otázka PROČ?

Vyhodnocení v praktické části práce je pouhým procentuálním výčtem sledovaných vět.

- Domníváte se, že hodnoty kolem 10 % lze srovnávat s hodnotami vyššími než 50 %. Jaký statistický program jste k tomuto použila, že toto můžete tvrdit. Jsou Vámi naměřené hodnoty statisticky signifikantní? Pokud ano, jaká odchylka Vám vyšla?

Na s. 62 poměrně silně tvrdíte, že „Dies ist ein weiterer Beleg dafür, dass die deutsche Sprache immer einfacher wird. Der Wortschatz wird zwar dank der Anglizismen immer reicher, im Gegenteil dazu wird der Satzbau einfacher und auch kürzer.“

- O jaké tendenci z pohledu vývoje německého jazyka tedy mluvíme? Podíváme-li se na to z pohledu analytických a syntetických jazyků a zkombinujeme to s historickými etapami jednotlivých německých jazykových období, o jaké tendenci tedy mluvíme? Nedomnívám se, že srovnáváte srovnatelné.

Text z poč. 19. století spadá do vývojové etapy Neuhochdeutsch (1650-1900), a při analýzách ani nebyl tento text analyzován, analyzovala jste pozdější převyprávění textu do soudobé němčiny. Naopak text konce 20. a počátku 21. st. patří do etapy Deutsch von heute (srov. A. Stedje). Na základě těchto poměrně slabých argumentů nelze tvrdit, že němčina je stále jednodušší, neanalyzujete němčinu komplexně, ale zaměřujete se pouze na syntax, a to ještě pouze na některé typy vět.

„Zusammenfassung des praktischen Teils“ (s. 72) – po tak obsáhlých analýzách bych očekávala pregnantnější závěr celé praktické části, včetně diskuze, kterou zde absolutně postrádám. Opakuje se zde již řečené „Dies ist ein weiterer Beleg dafür, dass die deutsche Sprache immer einfacher wird. Der Wortschatz wird zwar dank zu den Anglizismen immer reicher, im Gegenteil dazu wird der Satzbau einfacher und auch kürzer.“

Závěrem k praktické části – v celém výzkumu vidím zásadní problém ve formulaci hlavního cíle a precizní stanovení hypotéz s jejich následným ověřováním a okomentováním výsledků. Velký problém mám s tím, že jste neanalyzovala texty pohádek 19. století, o který se v celé práci opíráte, nýbrž, jak se domnívám, šlo o mutaci textu z 20. století a tím tedy šlo i o jazykovou úpravu do současné němčiny (viz výše). Na s. 73 si dokonce protiřeknete, kdy tvrdíte, že ... „die Autoren der gegenwärtigen Märchen oft den Stoff der Verfasser aus dem 19. Jahrhundert bearbeiten. Sie versuchen, neue Ideen und Gestalten in die Werke zu bringen.“ Dále pak autorka píše, že ... „Zweitens wurden die Forschungsmethoden erklärt.“, to je v pořádku a metody jistě byly dobře zvoleny a popsány. Jediné, co postrádám, je jejich opření o vědecké teorie, ze kterých vycházíte, tj. existuje např. analýza shora dolů, nebo zdola nahoru a další. To, co bylo v práci zpracováno, se jedná pouze o procentuální vyjádření počtu vybraných vět, rozhodně nejde o syntaktickou analýzu textu. Autorka by měla objasnit, jak chápe pojem syntaktická analýza (jak bylo v zadání práce stanoveno), včetně jejího teoretického základu, což je vždy základ jakéhokoli odborného, či vědeckého textu. Závěr práce „Schlusswort“ je poměrně krátký opakující již řečené. Nejsou vyvozovány žádné konsekvence ze zjištěného. Praktická část diplomové práce studentky Soukupové je na průměrné úrovni, pro její zvýšení by bylo vhodné se seznámit s postupy vědecké práce. Ad 4) Adekvátnost zvolených metod je zcela v souladu s nároky kladených na závěrečné práce na KNJL PdF UHK. Studentka se pokouší využít standardní metodu analýzy textu. Tuto analýzu by bylo ale dobré provést hlouběji, a ne pouze vyčíslit počty sledovaných vět. Zde se jedná pouze o procentuální vyjádření.

- Můžete precizně objasnit z jaké teorie analýzy jste vycházela?

Ad 5) Formální úprava a náležitosti práce jsou velice zdařilé. Kapitoly jsou dle předpisů závěrečných prací KNJL PdF UHK. Text je přehledný, prokládaný autentickými ukázkami a autorkou vytvořenými tabulkami. Zde bych měla jedinou drobnou poznámku a to, že pokud píšeme názvy děl, tak buď pouze kurzívou, nebo pouze do závorek, nekombinujeme, což je nutné v práci sjednotit (př. s. 28 – „*Der Frieden*“).

Ad 6) Jazyková a terminologická úroveň práce se řadí mezi práce velice zdařilé. V práci lze najít gramatické a syntaktické chyby drobného rázu (s. 14, 17, 19, 23, 24, 28, 31, 42, 53, 59, 73 ad.), které nikterak nesnižují kvalitu celé diplomové práce. V některých případech lze sledovat nelogické vyústění vět př. s. 18 „...Die Beziehung zwischen Wilhelm und Jacob war besonders eng. Als sie zum ersten Mal voneinander getrennt waren, schrieb Wilhelm an Jacob:... a co z toho plyne? Dále bych doporučila sjednotit formulaci v rámci praktické části práce u termínů: Grafik, Diagramm, Graph. Jinak práce je psána odborným stylem s jasnými formulacemi a splňuje požadavky na jazykovou úroveň diplomové práce na KNJL PdF UHK.

Ad 7) Práci s odbornou literaturou považuji za velice dobrou. Studentka se dobře orientuje v primární a sekundární literatuře domácí i zahraniční provenience, kterou patřičně cituje. Při analýzách však nejsou citovány jednoznačně knihy, které autorka opravdu analyzovala. Nelze se domnívat, že bylo pracováno s originály z 19. století. Dále pak na s. 20 uvádíte dílo *Hauptwerke der deutschen Literatur 1994* s poznámkou „Ressource hat mehr als einen Autor“, podle cit. normy se uvádí pouze vydavatel. V tomto případě se domnívám, že se jedná o Rudolfa Radlera.

Ad 8) Vlastní přínos studentky lze sledovat v prvotním pokusu o analýzu textu, na kterém může dále pracovat a vytvořit další rozšířenější poměrně zdařilou odbornou práci s vlastními úsudky a závěry na základě znalostí jazykového i kulturně historického podkladu. Možnosti zpracovaného tématu jsou jistě široké.

Ad 9) Hlavní cíl práce byl splněn.

Ad 10) Úroveň vypracování abstraktu je poměrně zdařilý. Zde bych uvítala obšírnější pojednání.

Otázky k diskusi:

Byly uvedeny v rámci hodnocení a dílčích připomínek k práci. Prosím o jejich zodpovězení.

Celkové posouzení práce a zdůvodnění výsledné známky:

Předkládaná diplomová práce studentky Karolíny Soukupové vykazuje průměrnou úroveň jak po stránce jazykové, tak i obsahové. Z práce je zřejmé, že autorka je tématem nadšená a má o něm znalosti, které je však nutné prohloubit o znalosti psaní odborného

textu. Za velice přínosné považuji autorčiny vlastní pokusy o analýzy vybraných pohádek, kde však postrádám následné osobní pohledy na danou věc podložené hlubšími znalostmi kulturně historického pohledu. Studentka svojí prací splnila požadavky, které jsou kladeny na diplomové práce na KNJL PdF UHK.

Posudek vypracovala:

PhDr. Petra Besedová, Ph.D.

V Hradci Králové dne 02. 08. 2018

